

Yashil IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

2
0
2
4

No 6

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

74-91 xalqaro daraja
ISSN: 2992-8982

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

*Elektron nashr. 126 sahifa.
E'lon qilishga 2024-yil 25-iyunda ruxsat etildi.*

Bosh muharrir o'rinbosari:
Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:
Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, t.f.d., prof., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, i.f.d., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri o'rinbosari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, i.f.d., prof., O'zR Oliy Majlisi qonunchilik palatasi deputati
Axmedov Sayfullo Normatovich, i.f.n., professor, MIM akademiyasi rektori
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, i.f.d., prof., TDIU Ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo'yicha prorektori
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, i.f.d., prof., Navoiy davlat pedagogika instituti rektori
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, p.f.f.d., (PhD), Buxoro muhandislik-texnologiya instituti rektori
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, i.f.d., prof., TDIU Hududiy ta'lim muassasalari va markazlar bo'yicha prorektor v.b.
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, i.f.d., TDIUprofessor
Samadov Asqarjon Nishonovich, i.f.n., TDIU professori
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, t.f.d., Rossiya xalqlar do'stligi universiteti professori
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, i.f.d., prof., Xalqaro "Nordik" universiteti rektori
Axmedov Ikrom Akramovich, i.f.d., TSUE professori
Utayev Uktam Choriyevich, O'zR Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farxod, O'zR Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, i.f.d., TDIU professori
Musayeva Shoirazimovna, SamDu IS instituti professori
Cham Tat Huei, (PhD) USCI universiteti professori, Malayziya
Axmedov Javohir Jamolovich, i.f.f.d.,(PhD) "El-yurt umidi" jamg'armasi ijrochi direktori o'rinbosari
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, t.f.f.d.,(PhD) TAQU katta o'qituvchisi
Djudi Smetana, p.f.n., Pittsburg davlat universiteti dosenti, Pittsburg, Kansas, AQSH
Krissi Lyuis, p.f.n., Pittsburg davlat universiteti dosenti, Pittsburg, Kansas, AQSH
Ali Konak (Али Кўнак), i.f.d., prof., Karabuk universiteti dosenti, Turkiya
Glazova Marina Viktorovna, i.f.n., "LUKOIL-Energoservis" Kompaniyasi iqtisodchisi, Moskva.
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, i.f.f.d., (PhD) TDIU dotsenti
Sevil Piriyeva Karaman, PhD, Turkiya Anqara universiteti doktoranti
Mirzaliyev Sanjar Maxamatjon o'g'li, TDIU mustaqil tadqiqotchisi

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Oqil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan

Abdurakhmanov Kalandar Khodjaevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan

Rae Kwon Chung, honorary professor of TSUE, Nobel laureate, South Korea,

Osman Mesten, member of the Turkish Parliament, head of the Turkey-Uzbekistan Friendship Society

Sharipov Kongratbay Avezimbetovich, DSc, Prof., Minister of Higher Education, Science and Innovation of the Republic of Uzbekistan

Buzrukkhanov Sarvarkhan Munavvarkhanovich, DSc, Deputy Minister of Higher Education, Science and Innovation of the Republic of Uzbekistan

Akhmedov Durbek Kudratillayevich, DSc, Prof., Deputy of the Legislative Chamber of the Oliy Majlis of the Republic of Uzbekistan

Akhmedov Sayfullo Normatovich CSc, Prof., Rector of Academy of Labor and Social Relations

Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, DSc, Prof., TSUE Vice-Rector for Scientific Affairs and Innovation

Kalonov Mukhiddin Bakhritdinovich, DSc, Prof., Rector of the Navoi State Pedagogical Institute

Siddikova Sadokat Ghaforovna, PhD, Rector of the Bukhara Institute of Engineering and Technology

Khudoykulov Sadirdin Karimovich, DSc, Prof., acting Vice-rector for regional educational institutions and centers of TSUE

Yuldashev Mutallib Ibragimovich, DSc, Prof., of TSUE

Samadov Askarjon Nishonovich, CSc, Prof., of TSUE

Slizovsky Dimitriy Yegorovich, DSc, Prof., of the People's Friendship University of Russia

Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, DSc, Prof., Rector of International "Nordic" University

Akhmedov Ikrom Akramovich, DSc, Prof., of TSUE

Utayev Uktam Choriyeich, Deputy Head of the DGPO of the Republic of Uzbekistan

Ochilov Farkhod, Head of the DCECGPO of the Republic of Uzbekistan

Eshtayev Alisher Abduganievich, DSc, Prof., of TSUE

Shoira Azimovna Musaeva, professor of SamDu IS Institute

Cham Tat Huei, PhD, professor at USCI University, Malaysia

Akhmedov Javokhir Jamolovich, PhD, deputy of executive director of the "El-yurt umidi" fund

Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, PhD, Senior Lecturer at Tashkent University of Architecture and Construction

Judy Smetana CSc, Associate Professor, Pittsburgh State University, Pittsburgh, Kansas, USA

Chrissy Lewis CSc, Associate Professor, Pittsburgh State University, Pittsburgh, Kansas, USA

Ali Konak DSc, Prof., Associate Professor of Karabuk University, Turkey

Glazova Marina Viktorovna, CSc, economist at LUKOIL-Energoservis Company, Moscow.

Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, associate professor of TSUE

Sevil Piriyea Karaman, PhD, doctoral student at Ankara University, Turkey

Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, independent researcher of TSUE

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Po'latov Baxtiyor Alimovich, t.f.d., profesor

Aliyev Bekdavlat Aliyevich, f.f.d., TDIU professori

Isakov Janabay Yakubbayevich, i.f.d., TDIU professori

Xalikov Suyun Ravshanovich, i. f. n., TDAU dotsenti

Rustamov Ilhomiddin, f.f.n., Farg'ona davlat universiteti dotsenti

Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, i.f.d, TDIU dotsenti

Kamilova Iroda Xusniddinovna, i.f.f.d., TDIU dotsenti

G'afurov Doniyor Orifovich, p.f.f.d., (PhD)

Fayziyev Oybek Raximovich, i.f.f.d. (PhD), Alfraganus universiteti dotsenti

Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, i.f.f.d, TDIU dotsenti

Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, i.f.d., TMI dotsenti

Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, TDIU katta o'qituvchisi

Babayeva Zuhra Yuldashevna, TDIU mustaqil tadqiqotchisi

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi 336/3-
sonli qarori bilan ro'yxatdan
o'tkazilgan.

MUNDARIJA

Oliy ta'lim islohotlarida – muhandislik maktablarini institutsional rivojlantirish asoslari	16
Qo'ng'irotboy Avezimbetovich Sharipov, Abduqunduzova Nazokat Usmonqulovna	
Xufiyona iqtisodiyot mamlakatimiz rivojiga to'siq bo'lmoqda	20
Muxiddin Kalonov	
"Yashil" iqtisodiyotni moliyalashtirish amaliyotini takomillashtirish	24
Muhammadiyeva Maftuna	
Oliy ta'lim tizimidagi islohotlarda innovatsion yechimlarning zarurati	27
Abduqunduzova Nazokat Usmonqulovna	
Hududiy turizm rivojlanishining iqtisodiy samaradorligini oshirishda ish beruvchilar va yonlanuvchilar o'rtasidagi iqtisodiy munosabatlarni aniq sotsiologik baholash.....	31
Dustmurodov Orifjon Ismatilloevich	
Перспективы развития средств размещения в экологическом туризме на охраняемых природных территориях Узбекистана	40
Ахмедходжаев Равшан Темурович	
Bank kartalari orqali ko'rsatilayotgan xizmatlari bozorining rivojlanish borasidagi asosiy tendensiyalari va muammolari	49
Tojirov Yunus Alamovich	
Kichik biznes subyektlarida innovatsionraqabatbardosh mahsulotlar ishlab chiqarish orqali import o'rnini bosish strategiyasini shakllantirish istiqbollari	55
Rustamov Alisher Raxmataliyevich	
Nodavlat umumiy o'rta ta'lim maktabning faoliyati samaradorligini aniqlashda innovatsion usullardan foydalanish.....	62
Ustadjalilova Xurshida Aliyevna	
Tijorat banklarida bank risklarini boshqarishning strategik ahamiyati.....	67
Altibayev Xudayberdi Kuvandikovich	
Klaster iqtisodiy subyekt sifatida: mohiyati va tasnifi.....	71
Usmonov Sharofiddin Pazlitdinovich	
Tijorat banklari tomonidan yoshlar tadbirkorlik faoliyatini kreditlashning nazariy-uslubiy jihatlari.....	76
Asrorov Azizbek Isomiddin o'g'li	
Oliy ta'lim muassasalari xalqaro tasnifi: nazariya va tendensiya.....	81
Yuldashev Iskandar Bahromovich	
Iqtisodiyot transformatsiyasi sharoitida xo'jalik yurituvchi subyektlar moliyaviy resurslarini boshqarishda metodologik yondashuvlar va ilmiy qarashlar	86
Jiyanova Nargiza Esanboyevna	
Davlat-xususiy sheriklik munosabatlarini samarali tashkil etish mezonlari va omillari.....	93
Z. Abdikarimova, S. Madaminov	
Savdo korxonalari boshqaruv samaradorligini oshirish imkoniyatlari.....	97
Q. J. Mirzayev, Sh. M. Islomov	
Sociological Assessment of Migration Processes	102
Gulmurodov Kamoliddin Abdukodir ugli	
Current issues of business management in the context of digitalization of the economy	112
Safarov Bakhtiyor Djurakulovich, Kadirova Zulhumor Namazovna, Dadabaev Kuchkor Abdullaevich	
Методические основы маркетинговых стратегий акционерных обществ.....	118
Эркинов Шахзод Баходир ўғли	

OLIY TA'LIM TIZIMIDAGI ISLOHOTLARDA INNOVATSION YECHIMLARNING ZARURATI

Abduqunduzova Nazokat Usmonqulovna

Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi Axborot xizmati rahbari

Annotatsiya: Maqolada O'zbekistonning rivojlanayotgan sohalaridan biri bo'lgan oliy ta'lim tizimi, hamda yuz berayotgan qator o'zgarishlar, amalga oshirilayotgan islohotlar va ularning natijasi keltirilgan.

Kalit so'zlar: oliy ta'lim, oliy ta'lim muassasasi, islohot, dastur, taraqqiyot, ta'lim, rivojlanish.

Abstract: The article presents the system of higher education, which is one of the developing sectors of Uzbekistan, as well as a number of changes that are taking place, the reforms being implemented and their results.

Key words: higher education, higher education institution, reform, program, development, education, development.

Аннотация: В статье представлена система высшего образования, которая является одной из развивающихся отраслей Узбекистана, а также ряд происходящих изменений, реализуемые реформы и их результаты.

Ключевые слова: высшее образование, вуз, реформа, программа, развитие, образование, развитие.

KIRISH

Prezidentimiz Shavkat Mirziyoyev rahnamoligida amalga oshirilayotgan keng ko'lamli ijtimoiy, iqtisodiy, fan va ta'lim sohalaridagi islohotlar, birinchi navbatda, demografik jarayonlar va urbanizatsiyani, bashariyat tafakkuri hamda xalqimizning o'sayotgan siyosiy dunyoqarashi, ongi va madaniyati hisobga olingan holda umumxalq manfaati chuqur o'ylangan holda amalga oshirilmoqda.

Ta'kidlash joizki, Yangi O'zbekistonni barpo etish yo'lida nimalarga erishdik, qanday yutuqlarni qo'lga kiritdik, degan savollar hammani qiziqtiradi. Ayniqsa, mamlakat poydevori hisoblangan ta'lim tizimining rivojlanishi, xususan, oliy ta'lim tizimidagi tub burilishlarning yurt taraqqiyoti, aholi farovonligi va yoshlar kelajagini belgilashdagi o'rni beqiyosdir. Davlat oliygohlari bilan bir qator nufuzli xorijiy oliy ta'lim muassasalari filiallarining ochilishi va yurtimiz uchun butkul yangi tashkiliy formatdagi ta'lim maskanlari – xususiy oliy ta'lim tashkilotlarining bo'y berib o'sishi oliy ta'lim tizimini raqobat maydoniga aylantirdi.

ADABIYOTLAR TAHLIL

Mamlakatimizda so'nggi bir necha yil ichida zamonaviy ta'lim tizimi sezilarli o'zgarishlarga duch keldi va hozirgi vaqtda ta'limning raqobatbardoshligini oshirish, uning sifatini yaxshilashga katta ahamiyat berilmoqda. Bunga esa tizimlashtirilgan sifat boshqaruvisiz erishib bo'lmaydi. Bu esa zamonaviy oliy ta'lim tizimi oldida turgan dolzarb muammolardan biri sifatida tan olingan.

Bu sohada olimlar tomonidan bildirilgan fikrlar doirasi ancha kengdir. Jumladan, D.V. Puzankovning fikricha, ta'lim sifati uchta muhim asosga tayanadi: birinchidan, ta'lim maqsadlari va mazmuni, ikkinchidan, kasbiy vakolatlari darajasi va ularning faoliyatini tashkil etish, uchinchidan, o'quv jarayonining moddiy-texnik va ilmiy axborot bazasi holati kabilari.

V.M. Sokolov ham shunga o'xshash fikr bildirgan bo'lib, ta'lim jarayonining sifati shaxsning ta'lim va tarbiya darajasini ta'minlaydigan bir qator o'zgaruvchilarga bog'liq, deb hisoblaydi ^[4]. U ta'lim sifati o'zgaruvchilariga ta'lim mazmuni; o'quv jarayonini tashkil etish shakllari; pedagogik texnologiyalar; kadrlar tayyorlash, malakasini oshirish va qayta tayyorlash; ularning faoliyatini motivatsiyalash; ta'lim muassasalari infratuzilmasini kiritadi.

Gafforova, V.A. Balaban va I.F. Kravchenkolar ham ta'limni tor ma'noda tayyorgarlik darajasi bilan bog'lab, universitetda mavjud bo'lgan yoki sodir bo'layotgan barcha narsalarning sifati ushbu tayyorgarlikni omillar to'plami sifatida ko'rib chiqishadi.

TAHLIL VA NATIJALAR

So'nggi yetti yilda mamlakatda keng qamrovli islohotlarni amalga oshirishning natijalarini tahlil etar ekanmiz, O'zbekiston muhim tarixiy burilish pallasida turganini aniq ko'ramiz. Aynan shu davrda mamlakatimiz iqtisodiyotida, madaniyati va ma'naviyatida, ijtimoiy-siyosiy hayotida, turmush tarzida, dunyoqarashiyu tafakkurida demokratik o'zgarishlar yuz berdi. Umuman hamma sohada katta yuksalish, rivojlanish va ijobiy o'zgarishlar davri bo'ldi. Bu yetti yillikda demokratik qadriyatlar, fuqarolarning demokratik-huquqiy erkinliklari qaror topib, matbuot va so'z erkinligiga yo'l ochib berildi.

Jamiatga demokratik huquqiy va matbuot erkinligini berish har qanday davlat rahbaridan katta matonat va jasorat talab etadi. Prezidentimiz Shavkat Mirziyoyev o'zida ana shu matonat va jasoratni topa oldi. Bu xizmatlari bilan Prezidentimiz xarizmatik shaxs ekanini isbotladi hamda O'zbekiston tarixida demokratik prezident sifatida alohida joy oldi. Bular hammasi xalqimiz uchun haqiqiy ma'nodagi tuhfa bo'ldi. Buni ayitishdan maqsadim – ta'lim erkinlik bilan rivojlanadi. Ta'lim tizimida, jumladan, oliy ta'limda amalga oshirilgan islohotlar natijasida yuz bergan o'zgarishlar ijtimoiy-siyosiy, huquqiy, iqtisodiy va ma'naviy jihatdan katta tarixiy ahamiyatga ega. Amalga oshirilgan islohotlar nafaqat mamlakatimizda katta ijobiy o'zgarishlarga olib keldi, hatto xalqaro maydonda ham mamlakatimiz obro'-e'tiborini yangi bosqichga olib chiqdi.

Yangi O'zbekistonda 2030-yilgacha ko'zlangan ulkan maqsadlar yo'lida Prezidentimiz ta'limdagi kamchiliklarni tanqidiy tahlil qilib, uni ichiga kirib bartaraf etish yo'llarini ko'rsatib berdi. Bu borada avvalo qator me'yoriy hujjatlar qabul qilindi. Ta'lim tizimini rivojlantirish, pedagoglarning malakasi va jamiyatdagi nufuzini oshirish, yosh avlod ma'naviyatini yuksaltirish, ma'naviy-ma'rifiy muhitni zamon talabiga moslash, o'qituvchi kasbining, nufuzini oshirish, yangi davr pedagoglarini tarbiyalash, pedagogika fanini rivojlantirish, innovatsion ta'lim va axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini ta'limga joriy etishga katta e'tibor qaratish masalalariga jiddiy yondashish va shu bilan birga, o'qituvchilar oyligini oshirish va rag'batlantirib borish zarurligini ko'rsatdi, bu masalalarda sezilarli sarmoyalar ajratilib ko'lamli ishlar amalga oshirildi. Zamonaviy ilm-fan va ishlab chiqarish tomonidan ilgari surilgan barcha masalalarni ishonch bilan hal qilishga qaratilgan davlat siyosatini amalga oshirish uchun oliy o'quv yurtlarida barcha shart-sharoitlar, imkoniyatlar yaratilmoqda. Har qanday barqaror rivojlanayotgan jamiyatda xato-kamchilik bo'lgani kabi, bizda ham bir qator kamchiliklar mavjud.

Keyingi yetti yilda o'tkazilgan Oliy ta'lim islohotlarida erishilgan eng katta natijalardan biri bu shubhasiz oliy ta'limga qabul jarayonlaridagi korrupsion holatlarga chek qo'yilishidir. Uzoq yillar davomida ta'lim tizimining qora dog'i bo'lib kelgan bu illat hozirda o'tmishga aylandi. Oliy ta'lim islohotlarining mahsuli sifatida mamlakatimizda oliy ma'lumot olmoqchi bo'lgan har qanday fuqaro uchun imkoniyatlar eshigi ochildi. Yoshidan qat'i nazar, oliy ma'lumotni kunduzgi, kechki, sirtqi va masofaviy ta'lim shaklida olishga sharoit yaratildi. Ya'ni mamlakatimizning har bir fuqarosi yoshi, millati va elatidan qat'i nazar, o'zining Konstitutsion huquqlaridan to'liq foydalanish imkoniyatiga ega bo'ldi. Bundan tashqari, mehnat staji, ish tajribasiga ega bo'lgan fuqarolar o'zlari ishlayotgan korxonaning yuqori tashkilotlari tavsiyasi bilan imtihonsiz, suhbat asosida oliy o'quv yurtiga kirish imkoniyatini qo'lga kiritdi. Jumladan, kamida 5 yil ish stajiga ega xodimlarini davlat OTMlarining sirtqi va kechki ta'lim shakliga o'qishga kirishi uchun Respublikamizdagi 71 ta tashkilotga tavsiya berish huquqi berildi. Ular tomonidan berilgan yo'llanmaga ko'ra, ishlovchi xodimlar imtihonsiz, suhbat natijalariga ko'ra, tabaqalashtirilgan to'lov-kontrakt asosida o'qishga tavsiya etilish qoidasining kiritilishi yillar davomida o'z sohasida tajriba orttirgan, amaliyotda toblangan xodimlar uchun yangi imkoniyatlar eshigini ochdi.

Har bir tashkilot 100 tagacha xodimiga shunday yo'llanma berishi mumkinligi ham qayd etildi. Oliy ta'lim islohotining bu qoidasi bozor munosabatlarining mohiyatiga ham moslandi. Oliy ta'lim islohoti, fuqarolarning oliy ta'lim olish huquqi to'g'risida gap borar ekan, o'rta maktab va kollejlarda bitiruvchilarini oliy ta'lim bilan qamrab olish masalasi ham yechimini kutayotgan o'tkir muammolardan edi. Maktab va kollej bitiruvchilari bilan oliy o'quv yurtlarining nisbati keskin farq qilishi bilim olaman degan, ilmga chanqoq yoshlarning ehtiyojini qondira olmasligi oqibatida minglab yoshlarning yaqin va uzoq mamlakatlarga chiqib ketishiga olib keldi. Prezident tashabbusi bilan ko'rilgan chora-tadbirlar tufayli 2017–2023-yillarda bu raqam oldingi 9 foizdan 42 foizga yetdi. Maktab bitiruvchilarini oliy ta'lim bilan qamrab olish darajasi 2030-yilda 50 foizga yetkaziladi. Keyingi yillarda O'zbekistonda oliy ta'lim sohasi izchil islohot, modernizatsiya va takomillashtirish bosqichidan o'tmoqda. Keyingi olti yilda mamlakatimizda yangi oliy ta'lim muassasalari va yetakchi xorijiy oliy o'quv yurtlarining filiallari tashkil etildi, davlat-xususiy sheriklik asosida xususiy oliy o'quv yurtlari ochildi.

Oliy ta'lim islohotlarining muhim qirralaridan yana biri yoshlarimizning bir vaqtda bir nechta oliy o'quv yurtiga hujjat topshirish masalasi edi. Mamlakatimizda ancha yillardan buyon faoliyat yuritayotgan xorijiy oliy ta'lim maskanlarining qabul jarayoniga havas bilan qarab kelar edik. Zero, bir vaqtning o'zida mamlakatimizdagi hamma xorijiy oliy o'quv yurtlariga hujjat topshirish mumkin edi. Bu holat bizni ham hayratga solar, ham havasimizni keltirgan. Prezidentimiz aynan ana shu masalada "Yoshlarimizga bir vaqtning o'zida bir nechta oliy o'quv yurtiga hujjat topshirish imkoniyatini berishimiz, o'ylaymanki, ularning ta'lim olish huquqlarini kengaytirishga xizmat qiladi", – deb ta'kidlagan edi. Hech qancha vaqt o'tmay yoshlarimiz shunday imkoniyatga ega

har bir oliy o'quv muassasasi sifatli kadrlar tayyorlash uchun kurashadi. Raqobat va bozor sifatsiz mahsulotlarni yoqtirmaydi. Natijada raqobatbardosh mahsulot yaratish har bir oliy ta'lim muassasasining asosiy maqsadiga aylanadi, natija kutilganidek yuqori bo'ladi. Shularning o'ziyoq ta'limdagi islohotlar chuqur o'ylangan holda olib borilayotganini anglatadi. Tizimdagi islohotlarning eng muhim jihatlaridan biri, oliy ta'lim bilan ishlab chiqarish o'rtasidagi aloqadorlik integratsiyasini vujudga keltirish bo'ldi. Zero, hamkorliksiz yuqori malakali, zamon talabidagi kadrlar tayyorlash mumkin emas.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Ilgari mamlakatimizdagi yirik sanoat korxonalarining buzilib ketishi natijasida hamkorlik aloqalari uzilib, ta'lim o'z yo'lida, ishlab chiqarish o'z yo'lida faoliyat yuritardi. Bugungi kunda jozibador investitsion yaratilgan muhit hisobiga mamlakatimizda yirik va o'rta ishlab chiqarish korxonalari qad ko'tardi, oliy ta'lim bilan ishlab chiqarish o'rtasidagi hamkorlik integratsiyasi yo'lga qo'yilmoqda. Texnika oliy o'quv muassasalari talabalari nafaqat yangi texnologiyalar bilan tanishish, balki ularni boshqarish amaliyotiga ega bo'lishiga katta e'tibor qaratilmoqda.

Davlatimiz rahbari tomonidan bugun ta'lim va fan sohasini ishlab chiqarishga integratsiyalash bo'yicha berilayotgan topshiriqlari yuzasidan quyidagi takliflarni beramiz:

- ijtimoiy davlat islohotlarining mohiyati va maqsadini tushungan holda ishlab chiqarish tarmoqlariga ta'limni integratsiya qilishning amaliy ahamiyatini tatbiq qilish zaruratini anglash;
- ishlab chiqarish korxonalarining ichki va tashqi bozor sharoitiga moslashganlik holati va rivojlanish xususiyatlarini tahlil qilish, uning samaradorligini oshirish imkoniyatlarini institutsional baholash;
- ishlab chiqarishni tashkil qilishning ta'lim bilan uyg'unlashgan shakllarini joriy etish, yiriklashtirish, ixtisoslashtirish, kooperativlashtirish va kombinatsiyalashtirish, korxonalarga innovatsion texnologiyalarni qo'llashni o'rganish;
- korxonaning kapital quyilmalari tarkibini uzoq istiqbolga mo'ljallab prognozlash;
- ishlab chiqarishga joriy qilingan fan o'rganuvchilarini iqtisodiy bilimlar bilan qurollantirish;
- korxonada mehnat unumdorligini uzluksiz oshirilishini takomillashtirishda oliy ta'lim muassasalari bilan hamkorlikda ishlash;
- mahsulot sifatiga ta'sir qiluvchi omillarni tahlil qilish va mahsulot sifatini boshqarish xususiyatlari va ularning samaradorligini aniqlash usullarini institutsional o'rganish;
- mahsulot tannarxini kamaytirish imkoniyatlari va qo'shimcha qiymat yaratish, korxonada narxlarining shakllanishini prognozlab borish;
- korxonada iqtisodiy va ma'naviy rag'batlantirish usullarini takomillashtirish asosida yangi ixtirolarni amaliyotga joriy qilish, kamroq ijtimoiy mehnat sarflagan holda yuqori iqtisodiy natijalarga erishishni innovatsion o'rganish kabilar istiqbolidir.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Губарев В.В. Системное представление качества образования / В.В.Губарев // Стандарты и качество. –2015. – № 4. – С. 40 – 45
2. Нуждин В.Н., Кадамтсева Г.Г., Пантелеев Э.Р., Тихонов А. Стратегия и тактика управления качеством образования: методическое пособие. – Иваново, 2013. – С.114. <https://uchebana5.ru/cont/1774853.html>
3. Селезнева, Н.А. Качество высшего образования как объект системного исследования: лекция-доклад / Н.А. Селезнева.- Изд. 3-э. – М.: Исследовательский центр проблем качества подготовки специалистов, 2003. – 95с. <https://search.rsl.ru/ru/record/01002352141>
4. Гаффорова Е. Б., Балабан В. А., Кравченко И. Ф. Проблемы формирования селей вузовской системы качества // Стандарты и качество. 2002. № 4. С. 38–41
5. Байденко, В.И. Образовательный стандарт: Теоретические и концептуальные основы; опыт системного исследования: дис.... д-ра пед. наук,1999-295с. <https://www.dissertcat.com/content/obrazovatelnyistandard-teoreticheskie-i-kontseptualnye-osnovy-opyt-sistemnogo-issledovaniya>
7. Ибатов М.К., Пак Ю.Н. Концептуальные аспекты управления качеством образования: проблемы и решения., 2018, с.10-16. DOI: 10.25586/РНУ.ХЕТ.18.03.П.10. <https://cyberleninka.ru/article/n/kontseptualnye-aspektyupravleniya-kachestvom-obrazovaniya-problemy-i-resheniya/viewэ>

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Xondamir Ismoilov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2024. № 6

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77)

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77) telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

